Vážené kolegyně a kolegové,

touto poznámkou bych se rád vrátil k nedávnému neurologickému sjezdu v Brně, a to ke kvalitě vědeckých prezentací (nikoliv edukačních a přehledových, to je jiná problematika). Již jsem se zmínil, že formální stránka přednášek se u nás velmi zlepšila. Napomohl tomu power point a neúprosná časomíra. Dodržení času je projevem respektu ke spolupřednášejícím a k posluchačům. Stručnost je ctností dobrého přednášejícího. Přednáška má sdělit podstatné, nemůže vyčerpat téma (ani posluchače). Co je ovšem podstatné, co sdělit a co ne, to je častým problémem, i pro mne. V každém případě se však musíme soustředit na fakta a jejich interpretaci, čistá teorie vyžaduje hodně času, aby byla srozumitelná. Jak se na přednášku připravit ví každý sám nejlépe, myslím však, že je velmi užitečné vyzkoušet si přednášku nahlas a na čas. Rétoriku na filozofické fakultě kdysi přednášel prof. Jůva, doporučoval zkoušet si přednášku před zrcadlem, kladení přízvuku, mimika i gestikulace jsou podle něj podstatné. Rétorika je umění pěstované od antiky, možná, kdybych jej tehdy poslouchal, přednášel bych teď lépe. Ostatně, na téma jak přednášet existují příručky i kurzy. Dovolte mi však podělit se s vámi o zkušenost, jak nepřednášet.

Odehrálo se to před více než rokem v Marseille, na sympoziu konaném na počest 80. narozenin dr. Roberta Naquet, bývalého ředitele Laboratoire de physiologie nervuese, nejdříve v Marseille, později v Gif sur Yvette u Paříže. Dr. Naquet je mimořádná osobnost, sešli se desítky jeho žáků a spolupracovníků z celého světa. Mnoho z nich hraje významnou úlohu ve světě vědy a klinické neurologie, zejména epileptologie, na národní i mezinárodní úrovni (epileptologové znají jména jako Juhn Wada, Pete Engel, Brian Meldrum … abych nejmenoval Francouze). Cítil jsem se poctěn pozváním na tomto sympoziu přednášet. U dr. Naqueta jsem pracoval koncem osmdesátých let, kdy se mi během krátkého pobytu podařilo popsat vztah mezi neepileptickým myoklonem u paviánů Papio papio a cholinergním systémem a on mne pak každý rok zval, abych mohl ve výzkumu pokračovat. Dr. Naquet je mimořádná osobnost, jednající s mediteránním šarmem a temperamentem.

Vědecký program byl pestrý a velmi kvalitní. Jedna přednáška však dopadla katastrofálně. Přednášel pracovník z renomovaného ruského ústavu o cingulotomii u obsedantně kompulzivní poruchy (OCD). Začal dlouhým historickým úvodem, který mu zabral hodně času, ale pro téma nebyl podstatný (1. chyba). Seznámil nás s různými operačními technikami, ale neprozradil, jak přesně postupovali autoři (2. chyba). Operace se prováděly na mladých lidech závislých na heroinu, protože autor deklaroval jednou větou závislost za formu OCD, čímž vzbudil všeobecný údiv. Bez další diskuze. Zavedené klasifikace nelze rušit bez konsenzu (3. chyba). Výsledky operací asi u 300 nemocných byly fantastické, asi 70% úspěšnost po dvouletém sledování, bez dalších detailů, skvělé výsledky údajně i po 5 letech, ale tam výsledky neukázal vůbec. (Chyba č. 4, tentokrát fatální, svůj výsledek přesvědčivě nedoložil, od té chvíle mu už nikdo nevěřil). Pak složité spekulace o patofyziologických mechanizmech (chyba 5), které nikoho nezaujaly, sál se bavil polohlasem. Nedodržel časový limit (chyba 6) a když žádal ještě o minutu, aby mohl dokončit, vstal významný francouzský akademik prof. Buser a křikl: „Enough. We have enough of you." Máme vás dost. To jsem nikdy na žádné přednášce nezažil. Přednášející se klidil rychlým krokem. Diskuze vůbec nebyla, nikdo mu neuvěřil. Pokud to, co přednášel byla pravda, je to velký objev, vždyť dlouhodobá úspěšnost terapie chronické závislosti na heroinu je mnohem nižší. Ale forma, kterou přednášel, jeho výsledky i jeho osobně zcela diskvalifikovala.

Na vaše příspěvky se i s redakční radou těší

prof. MUDr. Ivan Rektor, CSc.
předseda redakční rady